

فیش منبر

موضوع:

مقامات معنوی حضرت

فاطمه معصومه

علیها السلام

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

بسم الله الرحمن الرحيم

فیش منبر با موضوع :

مقامات معنوی حضرت فاطمه معصومه علیها السلام

بدون تردید از عوامل مهمّ قرب به خدای متعال محبت و دوستی پیامبر اکرم، حضرت محمد صلی الله علیه و آله و امامان معصوم علیهم السلام و فرزندان و ذراری آن بزرگواران است.

این موضوع مستغلا از قرآن و سنت است؛ اما از قرآن، آیات زیادی بر آن دلالت دارد و روشن ترین آیات، این آیه شریفه است که می فرماید: «قُلْ لَا اسئَلُكُمْ عَلَيْهِ اجْرًا اَلَّا الْمُوَدَّةَ فِی الْقُرْبٰی»؛ (1) «ای پیامبر به مردم بگو من از شما درخواست هیچ اجر و مزدی برای رسالتم نمی کنم جز محبت و دوستی با خویشانم».

روایات زیادی هم در این زمینه وارد شده است که مضمون آنها این است که پیامبر اکرم و امامان علیهم السلام از مردم خواسته اند که به فرزندان آنان دوستی نمایند. ما یک روایت را در اینجا ذکر می کنیم.

از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده است که فرمودند: «احبوا الله لما یغذوكم من نعمته و احبونی لحبّ الله و احبوا ذریتی لحبی ایاهم؛ (2) خدا را دوست بدارید! به خاطر نعمتهایی که به شما ارزانی داشته است و مرا هم دوست بدارید! به جهت دوستی با خدا (چون من پیامبر الهی هستم) و با فرزندان من دوستی نمایید! چون من آنها را دوست دارم».

از متون بسیاری از زیارات امامان و فرزندان آنها نیز همین مطلب استفاده می شود؛ مثلاً در زیارت عاشورا آمده است: «اتقرب الی الله بحبکم و البرائه من اعدائکم؛ (3) تقرب می جویم به خداوند، به واسطه دوستی با شما و بیزارگی جستن از دشمنان شما».

زیرا پیامبر عظیم الشان و امامان معصوم علیهم السلام و فرزندان بزرگوار آنان و سایر فیض الهی هستند و خداوند متعال به واسطه آنان بر تمام انسانها و کل عالم هستی فیض بخشی می کند و هر اندازه ای که انسان به

خدا ایمان داشته باشد و به خداوند عشق بورزد، باید به همان نسبت اولیای الهی را دوست بدارد.

این محبت و دوستی که از مطالبات خدا و پیامبر و امامان معصوم علیهم السلام است، نصیب کسی می شود که عظمت خدا و پیامبران و سایر اولیای خدا را درک کند و آنان را بیشتر بشناسد؛ زیرا محبت فرع بر معرفت است. اگر معرفت نباشد و یا از انسان سلب شود، محبت هم از بین می رود؛ چنان که در زیارت حضرت فاطمه معصومه علیها السلام آمده است: «و ان لا یسلبنا معرفتکم انّه ولی قدیر»؛ (4) از خدای ولی و قدیر می خواهم که معرفت شما خانواده را از من سلب نکند».

معرفت و شناخت مقامات معنوی و بلندی شأن اولیای الهی، عطیه و اکرامی است از جانب خداوند متعال؛ چنان که در زیارت شریف عاشورا می خوانیم: «فاسئَل الله الذی اکرمنی بمعرفتکم و معرفه اولیائکم و ارزقنی البرائه من اعدائکم ان یجعلنی معکم فی الدنیا و الاخره»؛ (5) از آن خدایی که مرا به شناخت و اعتقاد به شما خانواده اکرام کرده و بیزاری از دشمنانتان را به من روزی کرده است مسألت می کنم که مرا در این دنیا و آخرت با شما قرار دهد».

به طور مسلم یکی از راههای تحصیل معرفت نسبت به اولیا، تأمل و مطالعه در شرح حال و سیره و زندگانی آنان است و نیز توجه به مقامات معنوی و فضایل اخلاقی و مناقبی، مانند: معجزات و کرامات آنان است.

این نوع از معرفت، علاوه بر اینکه در اصل محبت و ازدیاد آن اثری مهم دارد، موجب تربیت و الگو گرفتن از آنان نیز می‌گردد؛ زیرا هیچ کس نمی‌تواند به تربیت صحیح و سعادت و کمال برسد، مگر از راه الگو پذیری از کسانی که خود به مقام قرب الهی نایل آمده باشند و از طریق اصلاح خود به هدف نهایی رسیده باشند.

یکی از بزرگان درباره معرفت اولیای بزرگ الهی و مراتب آن، مطلبی دارد که ذکر آن در اینجا مناسب است: «معرفت ائمه علیهم السلام مراتبی دارد: اول، احاطه به مقام ایشان است، کما هو حقّه و این مرتبه در حیزّ افهام ما نیست. مرتبه ثانیه، اطلاع بر اسرار و سراپر و وقوف بر بواطن و ضمائر ایشان است؛ به حدی که طاقت بشری اقتضا کند. این هم مراتبی دارد و مقول بالتشکک است و این درجه ظاهراً صحیح است. خصصین شیعه و صدیقین اولیاست.

مرتبه ثالثه، اطلاع بر مراتب کمالات و مدارج مقامات عالیه ایشان است؛ چنان که از اخبار اهل بیت و آثار شریفه ایشان ظاهر می شود، از علم و حلم و تقوا و شجاعت و سماحت و احتیاج خلق در جمیع امور به ایشان و وساطت ایشان، در صدور فیوض الهیه و مراتب ربانیه و اینکه امامت بر جمیع ما فی الوجود دارند». (6)

اگر چه مرتبه اعلای معرفت به پیامبر و امامان معصوم علیهم السلام و سایر اولیای الهی از قدرت ما خارج است، اما با کوشش و مجاهده می توان بر مقامات بلند معنوی و کرامت و وساطت آنان در فیض الهی رسید؛ زیرا بسیاری از ابزارهای معرفت، به واسطه روایات خود ایشان در اختیار ما شیعیان قرار دارد که با مطالعه می توان به این هدف رسید و از این راه محبت بیشتر آنها را تحصیل کرد. از جمله این بزرگان، سیده جلیله فاطمه معصومه علیها السلام دختر بزرگوار حضرت امام موسی بن جعفر علیه السلام است که این مقاله در صدد بر آمده است تا گوشه ای از مقامات معنوی و فضایل و مکارم روحانی آن بانوی بزرگ اسلام را که فرزند امام و خواهر امام و عمه امام است، بیان نماید.

این بانوی بزرگ در عظمت و بلندای معنویت در حد بانوان بزرگ اسلام است و لقب او (معصومه) نشان دهنده اوج عظمت و بزرگی اوست و اخبار و روایات و نیز قراین و شواهد موجود در زندگی ایشان بیان کننده کمالات و فضایل نفسانی و مقامات معنوی برای ایشان است که در بدنه اصلی این مقاله به آنها پرداخته شده است.

ذکر نسب فاطمه معصومه علیها السلام

نام آن حضرت، فاطمه و ملقب به معصومه است و پدر آن بزرگوار، امام موسی کاظم علیه السلام و مادر آن حضرت، نجمه خاتون که قبر شریفش در مدینه طیبه است، می باشد. ایشان و برادرشان، حضرت امام علی بن موسی الرضا از یک مادر بودند، چنان که از کتاب «دلائل الامامه» طبری مازندرانی استفاده می شود. وقتی که فرزندان امام موسی علیه السلام را ذکر می کند، می گوید: «علی الرضا علیه السلام و فاطمه لام» (7).

کانال محتوای راهبری برنامه های تبلیغی

ولادت با سعادت آن حضرت به نقل کتاب «نزه الابرار فی نسب اولاد الائمه الاطهار» روز دوشنبه اول ماه ذی قعدة سال یکصد و هفتاد و سه واقع شده است. بنابراین، عمر شریفش 27 سال بوده که در سال دویست و یک از هجرت، روز دهم ربیع الثانی در قم از دنیا رفته است. امام کاظم علیه السلام

اختیار ازدواج دخترهای خود را به فرزندش، علی بن موسی الرضا علیه السلام داده بود؛ چنان که در کافی مذکور است که حضرت موسی بن جعفر علیه السلام در وصیت نامه خود نوشته بود که شوهر ندهد احدی دخترهای مرا نه عموهای آنها و نه برادرهای آنها، مگر با مشورت فرزندم علی و اگر برادری بخواهد خواهر خود را که از مادر یکی باشند، شوهر دهد باید با مشورت و رأی و امر فرزندم علی باشد؛ زیرا که او ابصر و بینا است به مناكح قوم خود و او به هر کس صلاح دانست، شوهر دهد و اگر نه، شوهر ندهد و به دخترهای خود همین گونه که نوشته ام به آنها نیز وصیت نموده ام. پس معلوم می شود که از برای آن مخدّره کفوی و همسری پیدا نشده، لهذا حضرت امام رضا علیه السلام او را شوهر نداد. (8) نه تنها سیده جلیله، فاطمه دختر امام موسی علیه السلام ازدواج نکرده است، بلکه سایر دختران امام موسی علیه السلام ازدواج نکرده بودند. صاحب تاریخ قم نیز به این مطلب اشاره نموده است و درباره دختران رضائیه فرموده است: «چنین رسیده که رضائیه دختران خود را شوهر نمی دادند؛ زیرا که هم کفوی برای ایشان نمی یافتند و موسی بن جعفر علیه السلام را بیست و یک دختر بوده، از این جهت هیچ یک را به شوهر ندادند». (9)

روشن است که خود این مطلب دلیل و شاهدهی است قوی بر عظمت و جلالت بی بی فاطمه معصومه علیها السلام که همتایی برای ایشان در ازدواج نبوده است.

مساوات زنان و مردان برای رسیدن به کمال

از آنجایی که بدنه اصلی این نوشتار تبیین و روشن کردن مقامات معنوی علیا مخدره فاطمه معصومه علیها السلام است، لازم است به این مطلب توجه کنیم که دیدگاه اسلام درباره کمال نهایی زنان چیست؟ آیا در مسأله رسیدن به کمال بین مردان و زنان فرقی وجود دارد؟

اگر چه بین مرد و زن از لحاظ جسمی و روحی تفاوتی وجود دارد و بر اساس این تفاوتها از لحاظ حقوقی نیز تفاوتی بین آنان هست. مانند اینکه زنان ولایت بر فرزندان ندارند، ولی مرد دارای ولایت است؛ امامت و رهبری جامعه و قضاوت بین مردم با مردان است، نه زنان و ... و این تفاوت مقتضای نظام احسن و اتم است که بر جهان آفرینش حاکم است و دست قدرت الهی در خلقت و ساختمان وجودی و جسم و جان مردان و زنان قرار داده است؛ اما آنچه مسلم است و متون دینی، مانند: قرآن و روایات به آن تصریح نموده اند، این است که از لحاظ معنوی و امکان رسیدن به کمال و

سعادت نهایی که قرب الهی است و نیز برخورداری از نعم الهی، زنان و مردان مانند یکدیگرند؛ یعنی هم زن می تواند با ایمان به خدای متعال و روز قیامت و اطاعت خالص از خداوند متعال به مقام قرب الهی برسد و هم برای مردان راه کمال و سعادت حقیقی هموار است.

قرب الهی که کمال نهایی انسان است، هدف اصلی آفرینش انسانیت انسان است و اختصاصی به هیچ یک از مردان و زنان ندارد؛ زیرا انسانیت حقیقت مشترک بین آنان است و قرآن کریم بر این مطلب تصریح کرده است. به بعضی از آیات در این بحث اشاره می کنیم.

«انّ المتقین فی جنات و نهر فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر»؛ (10) «به درستی که پرهیزکاران (کمال یافتگان) در بهشتها و جویبارهای بهشت اند، در جایگاه راستی در نزد پادشاهی مقتدر و توانا».

کانال محتوای راهبری برنامه های تبلیغی

«من عمل صالحا من ذکر او انشی و هو مؤمن فلنجیینه حیاة طیّبه ولنجزینهم اجرهم باحسن ما كانوا یعملون»؛ (11) «هر کس عمل صالح و شایسته ای انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، در حالی که مؤمن است، او را به حیاتی پاک زنده

می داریم و حتماً آنان را به بهترین جزاها در مقابل عملشان پاداش خواهیم داد».

نمونه هایی از زنان کامل

و در این راستا، در طول تاریخ، زنان بسیاری به مرحله بالایی از علم و دانش و معرفت و ایمان به خدای متعال رسیدند و در راه فضیلت و کمال گامهای استواری برداشتند و با کوشش و مجاهدت به مقام قرب الهی نایل آمدند که بعضی از نمونه های آن را خداوند در قرآن بیان کرده است تا الگویی برای انسانهای بعدی قرار گیرند. مانند: حضرت مریم، مادر عیسی مسیح علیهما السلام که خداوند شهادت به طهارت و عصمت او داده است، آنجا که می فرماید: «یا مریم ان الله اصطفاک و طهرک و اصطفاک علی نساء العالمین»؛ (12) «ای مریم! محققاً خداوند تو را برگزیده و پاکیزه نموده و تو را بر زنان همه عالم اختیار کرده است».

کانال محتوای راهبری برنامه های تبلیغی

نمونه دیگر آسیه دختر مزاحم، همسر فرعون است که با مریم علیها السلام به عنوان دو مثال و الگوی کامل برای مؤمنان در قرآن با هم ذکر شده اند و خداوند از این دو زن تعریف و تمجید کرده است و می فرماید: «و ضرب الله مثلا للذین آمنوا امرأه فرعون اذ قالت رب ابن لی عندک بیتا فی الجنة و

نَجْنَى من فرعون و عمله و نَجْنَى من القوم الظالمين»؛ (13) «خداوند مثالی برای مؤمنان زده به همسر فرعون در آن هنگام که گفت: پروردگارا! خانه ای برای من نزد خودت در بهشت بساز و مرا از فرعون و عملش نجات بده و مرا از قوم ظالم رهایی بخش».

این بانو در خانه یکی از جبارترین ستمکاران تاریخ است. هنگامی که معجزه موسی علیه السلام را در مقابله با ساحران مشاهده کرد، اعماق قلبش به نور ایمان روشن شد و از همان لحظه به موسی علیه السلام ایمان آورد. او پیوسته ایمان خود را مکتوم کرد، ولی فرعون از ایمان او باخبر شد. بارها او را نهی کرد و اصرار داشت که دست از دامن موسی علیه السلام بردارد، ولی این زن با استقامت تسلیم خواسته های او نشد و سرانجام فرعون دستور داد دست و پاهایش را با میخها بستند و زیر آفتاب سوزان قرار دادند و سنگ عظیمی بر سینه او نهادند. هنگامی که آخرین لحظه های عمرش را می گذرانید، دعایش این بود که پروردگارا! برای من در بهشت خانه بساز و من را از دست فرعون و عملش نجات بده. (14)

خداوند دعای او را مستجاب کرد و او را در ردیف بهترین زنان جهان، مانند: مریم علیها السلام قرار داد؛ چنان که در همین آیات در ردیف وی قرار گرفته

و به عنوان الگو معرفی شده است. از نمونه های بارز زنان به کمال رسیده، دو بانوی بزرگ اسلام: حضرت فاطمه زهرا علیها السلام دختر رسول اکرم صلی الله علیه و آله و مادر بزرگوار آن حضرت، خدیجه کبری علیها السلام دختر خویلد است که روایات زیادی درباره آنها وارد شده است.

سیوطی در «درّ المنثور» از ابن عباس روایت کرده است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: «افضل نساء اهل الجنّه خدیجه بنت خویلد و فاطمه بنت محمد صلی الله علیه و آله و مریم بنت عمران و آسیه بنت مزاحم امرأه فرعون مع ما نصّ الله علينا من خبرهما فی القرآن و قال ربّ ابن لی بیتا فی الجنّه». (15)

طبرسی در «مجمع البیان» از ابی موسی از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت کرده است که فرمود:

«کمل من الرجال کثیر و لم یکمل من النساء الا اربعه آسیه بنت مزاحم امرأه فرعون و مریم بنت عمران و خدیجه بنت خویلد و فاطمه بنت محمد صلی الله علیه و آله؛ (16) مردان زیادی در طول تاریخ به کمال رسیدند و از

زنان به مرتبه عالیہ کمال نرسیدند، مگر چهار زن: آسیہ ہمسر فرعون و مریم دختر عمران و خدیجہ دختر خویلد و فاطمہ دختر محمد صلی اللہ علیہ و آلہ».

حصری کہ در این روایت آمدہ، منافاتی با مطلب ما ندارد؛ زیرا ممکن است مراد این باشد کہ این چهار زن بہ عالی ترین مقام قرب الہی رسیدہ اند و بہ مقام بلند عصمت نایل آمدہ اند. بنابراین، منافاتی با اینکہ ہمہ زنان عالم می توانند بہ کمال برسند ندارد.

قطعاً افضل و اشرف از این چهار بانوی بزرگ و ہمہ زنان عالم از اولین و آخرین، فاطمہ زہرا علیہا السلام دختر بزرگوار پیامبر اکرم صلی اللہ علیہ و آلہ است و این مطلب نزد ما شیعیان جای هیچ گونه تردیدی ندارد و اخبار و روایات بر این مطلب دلالت می کند؛ علاوہ بر اینکہ خداوند سورہ مبارکہ ہل اتی و سورہ شریفہ کوثر را در شأن ایشان نازل کردہ و بہ عنوان خیر کثیر معرفی فرمودہ است و در زیارات و روایات بہ عنوان «سیدہ نساء العالمین» معرفی شدہ اند و پیامبر اکرم صلی اللہ علیہ و آلہ دربارہ ایشان فرمودہ است: «و اما اینتی فاطمہ فہی سیدہ نساء العالمین من الاولین و الاخرین»؛ (17) و اما دخترم فاطمہ پس اوست سیدہ تمام زنان عالمیان از اولین و آخرین».

نمونه های دیگر

اگر از این بانوان بزرگ و معروف که به سر حد نهایی کمال رسیدند، صرف نظر کنیم، زنان دیگری وجود دارند که به علم و فقاقت و فضیلت رسیده اند و تاریخ نام آنان را ثبت نموده و کتابهایی هم نظیر «ریاحین الشریعه» درباره آنان تألیف شده است. مانند: همسران و مادران امامان معصوم علیهم السلام. مثل: امّ فروه مادر امام صادق علیه السلام، امّ حمیده مادر امام موسی علیه السلام و نجمه خاتون مادر امام رضا علیه السلام و نرجس خاتون مادر امام زمان ارواحنا فداه که این بزرگواران صاحب مقام معنوی و مقرب نزد خداوند و حاملان اولیای الهی بودند.

و یا دختران ائمه علیهم السلام، مانند: علیا مکرمه حضرت زینب کبری علیها السلام که عقیده بنی هاشم است و خواهر مکرمه اش علیا مخدره ام کلثوم. در عظمت و جلالت شأن حضرت زینب علیها السلام جمله معروف امام سجاد علیه السلام در کوفه بعد از خطبه معروف آن بانو کافی است که فرمود: «یا عمه! ... انت بحمدلله عالمه غیر معلمه و فهمه غیر مفهمه: (18) ای عمه! تو بحمدلله دانشمندی هستی که هیچ استادی ندیده ای و انسان فهمیده ای هستی که کسی چیزی به تو تفهیم نکرده است».

از این کلام نورانی استفاده می شود که حضرت زینب علیها السلام مقام بسیار والایی نزد خدا دارد؛ چون کسی که عالمه غیر معلمه است باید یا معصوم باشد و یا هم ردیف او که علمش علم خدایی و بدون استاد باشد و همین گونه کسی می تواند فحمة غیر مفهمه باشد که حقیقت جهان هستی و رمز و راز آفرینش را درک کرده باشد و از این جمله است سرّ شهادت حضرت امام حسین علیه السلام؛ ولی شدت مصیبت و سوز شهادت امام او را وادار کرده است که خطبه بخواند و ظالم را رسوا کند و بر مقصّران اتمام حجت نماید و در همین رتبه است خواهر مکرمه اش ام کلثوم که همکار و معین امام زین العابدین علیه السلام و خواهرش حضرت زینب علیها السلام بوده است و در جای خودش داد سخن داده است و ستمکاران بنی امیه و اتباع آنان را رسوا نموده است.

مقامات معنوی فاطمه معصومه علیها السلام

نمونه بسیار مهم از سلسله زنان به کمال رسیده، سیده جلیله فاطمه معصومه علیها السلام دختر امام موسی کاظم علیه السلام است که قبر شریفش مزار و مطاف میلیونها مسلمان شیعه است که از اطراف بلاد اسلامی و کشورهای مختلف به زیارت آن حضرت نایل می شوند و از برکات قبر شریفش استفاده

می کنند. باید گفت قلم و بیان و زبان عاجز است که مقام والای آن حضرت را بیان کند.

ما در این نوشتار کوتاه بر آن شدیم تا گوشه ای از مقامات معنوی و کمالات روحانی و فضایل نفسانی آن بانوی بزرگ را بنویسیم تا شاید بتوانیم اندکی از حق بسیاری که آن حضرت بر عهده ما دارند، ادا کنیم؛ چون تمام مسلمانان و شیعیان خصوصاً ملت ایران و به خصوص اهل قم و مجاورین بارگاهش از وجود مبارک او و قبر مطهرش فیض می برند و خدای متعال به برکت قبر منورش بلاها را از ملت مسلمان و شیعیان مرتفع کرده و می کند، ان شاء الله.

صاحب «ناسخ التواریخ» درباره ایشان می گوید: حضرت فاطمه معصومه علیها السلام حضرت ولیه الله تعالی و صقیه خاتون خلق جهان و ناموس خداوند عالمیان، عابده زاهده متقیه عارفه کامله مستوره مخدره معصومه فاطمه دختر حضرت موسی بن جعفر کاظم علیهما السلام را مقامی و منزلتی متعالی و شأنی رفیع و مکانی عظیم است که خداوند عطاایش فرموده است.»

سپس می گوید: «موسی بن جعفر علیهما السلام را به قولی چهار دختر فاطمه نام داشت: کبری و وسطی و صغری و آخری؛ اما مشخص نیست که صاحب ترجمه کبری است یا صغری و یا وسطی. اما از حیث شأن و مقام جلیل، البته کبری است و مخدره عظمی است؛ چنان که لقب شریف این مخدره، معصومه بر این معنی دلالت دارد.» (19)

شهرت عظمت و جلالت قدر این مکرمه معظمه، علاوه در نزد محدثان و مورخان و سیره نویسان، تمام جهان اسلام را پر کرده و مطلبی است که جملگی بر آن اتفاق نظر دارند. خود این جانب در مکه مکرمه و مدینه منوره دیدم مسلمانان عرب زبان وقتی نام مقدس قم را می شنیدند، می گفتند: در آن شهر قبر مطهر حضرت معصومه علیها السلام است و آرزوی زیارتش می کردند و شگفت این بود که نام اصلی ایشان که فاطمه است را نمی بردند، بلکه ایشان را به نام معصومه می شناختند که خود این دلالت بر عظمت این بانو دارد.

کانال محتوای راهبری برنامه های تبلیغی

بیان دلایل مقامات معنوی فاطمه معصومه علیها السلام

۱. محدثه بودن آن حضرت

شکی نیست که اولین عامل سعادت و کمال انسان و موجب قرب او به خداوند متعال، علم و معرفت است. به خصوص علم و معرفت به خدای

متعال؛ زیرا علم و معرفت شرط لازم برای ایمان به خداوند است.
 امیرالمؤمنین علیه السلام می فرماید: «اول الدین معرفته؛ (20) اولین مرتبه
 در دین شناخت خداوند است.»

این مقام بزرگ به طور کامل در انبیای الهی و بعد در وجود امام و فرزندان
 آنان و از آن جمله در وجود فرزندان ائمه علیهم السلام موجود است.

سیده جلیله کریمه اهل بیت فاطمه معصومه علیها السلام است که در دامان
 پدر بزرگواری، مانند امام موسی بن جعفر علیهما السلام تربیت شده و در
 سایه برادری، مانند امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام ادامه زندگی
 داده و قطعاً معرفت در وجود آن حضرت در حد بسیار بالایی وجود داشته
 است. علاوه بر مسأله خانوادگی، موضوع محدثه بودن ایشان است که دلیل بر
 بزرگی مقام معرفت آن حضرت است؛ زیرا محدثه بودن علامت عالم بودن
 است. اگرچه احادیث زیادی در این زمینه در دست نیست، ولی خوشبختانه
 نمونه ای برای شناخت مقام علم و فضیلت آن حضرت در دست است.

قاضی نور الله شوشتری شهید رضوان الله علیه در کتاب نفیس «احقاق الحق»
 از کتاب ارجح المطالباز بکر بن احمد القصری نقل می کند که: «قال: حدثنا

فاطمه بنت علی بن موسی الرضا، قالت: حدثتني فاطمه و زينب و ام كلثوم بنات موسى الكاظم، قلن: حدثتنا فاطمه بنت جعفر بن محمد الصادق، قالت: حدثتني فاطمه و سكينه ابنتا الحسين بن علی عن ام كلثوم بنت فاطمه بنت النبی صلی الله عليه و آله عن النبی صلی الله عليه و آله يوم غدیر خم، قال: من كنت مولاہ فعلى مولاہ. اخرجه الحافظ ابو موسى المدینى فى كتابه المسلسل بالاسماء و نیز گفته است این حدیث مسلسل است چون هر یک از این فواطم از عمه خودشان روایت کرده اند.» (21)

و نیز حافظ شمس الدین محمد بن جزری شافعی متوفای 813 هـ . ق. به همین سند نقل کرده است و اضافه ای دارد: «... انسیتم قول رسول الله صلی الله علیه و آله يوم غدیر خم من كنت مولاہ فعلى مولاہ و قوله انت منى بمنزله هارون من موسى علیهما السلام.» (22)

در حدیث دیگر، شیخ صدوق با سند متصل از حسن بن یزید نقل کرده: «عن فاطمه بنت موسى جعفر علیه السلام عن عمر بن علی بن الحسين عن فاطمه بنت الحسين علیه السلام عن أسماء بنت ابی بکر عن صفیه بنت عبد المطلب قالت لما سقط الحسين علیه السلام عن بطن فاطمه امه و كنت ولیتها قال النبی صلی الله علیه و آله یا عمه هلمى الی ابنتی فقلت یا رسول الله انا لم

نظفه بعد فقال صلى الله عليه و آله يا عمه أ أنت تنظفه ان الله تبارك و تعالى
قد نظفه و طهره» (23)

شیخ صدوق از فاطمه دختر موسی بن جعفر علیه السلام از یکی از فرزندان
امام سجاد علیه السلام به نام عمر از فاطمه دختر امام حسین علیه السلام از
اسماء دختر ابی بکر از صفیه دختر عبدالمطلب عمه پیامبر که گفت من قابلگی
امام حسین را برعهده داشتم. وقتی امام حسین علیه السلام از مادر متولد
شدند، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: عمه جان! فرزندم را بیاور! در جواب
گفتم: هنوز او را پاکیزه نکردم. پیامبر فرمودند: ای عمه! آیا تو او را پاکیزه
می کنی؟ نه خداوند او را پاکیزه کرده است.

از این چند روایت، مقام بلند علمی و فضیلت و معرفت حضرت فاطمه معصومه
علیها السلام به طور روشن استغلاده می شود؛ زیرا عنوان محدثه بودن و
مخصوصاً شهرت آن بین اصحاب حدیث، عالمه بودن ایشان را ثابت می کند.

بدون مناسبت نخواهد بود که شهر مقدس قم در طول تاریخ همیشه مأوا و
مسکن عالمان و فقیهان و محدثان بسیار بزرگی همانند اشعریان و ابن
قولویه و صدوقین و دیگران بوده است و خصوصاً این زمان که حوزه با برکت

و با عظمت علمیه قم در کنار قبر مقدس آن حضرت بر قرار گشته و باغبان
 اخیر آن مرحوم آیه الله العظمی حائری یزدی و آیه الله العظمی بروجردی و
 امام خمینی و دیگران بوده اند و هم اکنون دنیای اسلام، بلکه دیگران از
 فیض و نورانیت این حوزه استفاده می کنند و علم و دانش از قم بر سایر
 بلاد می رود و تمام اینها از برگات قبر مطهر کریمه اهل بیت علیهم السلام
 است و این مکانت فرهنگی قم در این زمان و سایر اعصار گذشته از این
 بانوی بزرگ توان می گیرد.

مرحوم حاج شیخ عباس قمی (ره) می گوید: «بدان که چنان که از بعضی از
 مشایخ خود شنیدم مرحوم ملا صدرا به واسطه بعضی از ابتلائات از مقام خود
 به شیراز مهاجرت کرد به دارالایمان قم که عش آل محمد و حرم اهل بیت
 علیهم السلام است و به حکم «اذا عمت الغتن و البلیا فعلیکم بقم و حوالیها و
 نواحیها فان البلیا مدفوع عنها» التجا برد به قریه ای از قرای قم که در چهار
 فرسخی قم واقع است موسوم به کهک کفرس و گاه گاهی که بعضی از مطالب
 علمیّه بر او مشکل می شد، از کهک به زیارت سید جلیله فاطمه معصومه بنت
 موسی بن جعفر علیهم السلام مشرف می شده و از آن حرم مطهر فیض آثار
 بر او افاضه می شده است.» (24)

۲. ایمان و عمل صالح

بدون شک اصلی ترین عامل سعادت و کمال انسان و قرب او به خدای متعال ایمان محکم به ذات مقدس الهی و عمل خالص و شایسته به دستورات اوست و همان گونه که گفته شد در این جهت بین مردان و زنان فرقی وجود ندارد. خداوند حیات طیبه را مرهون ایمان و عمل صالح کرده است و در سوره نحل فرموده است: «من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن فلنحیینه حیاه طیبه و لنجزینهم باحسن ما کانو یعملون». (25)

فاطمه معصومه علیها السلام از جمله زنانی است که در این جهت، گوی سبقت را از دیگران ربوده است؛ چرا چنین نباشد که با استعداد ذاتی در تحت تعلیم و تربیت دو امام بزرگوار، یعنی پدر آن حضرت، امام موسی بن جعفر علیهما السلام و برادرش عالم آل محمد امام رضا علیه السلام بوده است و از خاندانی است که اصل شجره طیبه هستند و جمله بلندی که در زیارت آن حضرت آمده است: «فان لك عند الله شأناً من الشأن» شاهد این مدعاست و این شأن و مرتبت عظیم مرهون ایمان و عمل صالح است. کسی که خود به مقام قرب الی الله و ایمان و عمل صالح نرسیده باشد، دیگری نمی تواند از راه دوستی او به خدا تقرب حاصل کند.

در زیارت آن بزرگوار می خوانیم: «اتقرب الی الله بحبکم و البرائه من اعدائکم و التسليم الی الله راضياً غیر منکر و لا مستکبر»؛ (26) تقرب می جویم به درگاه خداوند به واسطه دوستی با شما و بیزاری از دشمنان شما و تسلیم شدن در برابر اوامر الهی، در حالی که راضی به رضای الهی و بدون انکار و استکبار هستم». و این اوصاف اوصاف بندگان خالص خدای متعال است.

۳. فضیلت زیارت آن حضرت

از دلایل روشن بر مقامات بلند معنوی حضرت فاطمه معصومه علیها السلام روایاتی است که در فضیلت و اهمیت زیارت آن حضرت رسیده است.

1. روایتی است که شیخ صدوق در کتاب «ثواب الاعمال» و «عیون اخبار الرضا علیه السلام» با سند معتبر از امام رضا علیه السلام روایت کرده است که «سعد بن سعد اشعری می گوید: از امام رضا علیه السلام درباره فاطمه دختر امام موسی علیه السلام سؤال کردم. فرمودند: هر کس او را زیارت کند، برای او بهشت است». (27) و همین روایت را ابن قولویه در کتاب «کامل الزیارات» روایت کرده است. (28)

2. امام جواد علیه السلام فرمودند: «من زار عمتی بقم فله الجنة: (29) هر کس عمه ام را در شهر قم زیارت کند، برای او بهشت است».

3. سعد قمی از امام رضا علیه السلام روایت کرده است که فرمود: «ای سعد، نزد شماست برای ما خانواده قبر بزرگی. گفتم: فدایت شوم! قبر فاطمه دختر امام موسی را می فرمایید؟ فرمود: آری، هر کس او را زیارت کند و عارف به حق او باشد، برای اوست بهشت. هر گاه به قبر او برسی، بالای سرش، رو به قبله بایست و سی و چهار مرتبه الله اکبر و سی و سه مرتبه سبحان الله و سی و سه مرتبه الحمد لله بگو! آن گاه او را به این نحو زیارت کن: السلام علی آدم صفوه الله تا آخر زیارت» (30).

4. علامه مجلسی از تاریخ قم نقل کرده است از امام صادق علیه السلام که فرمودند: «انّ لله حرما و هو مکّه و لرسوله حرما و هو المدینه و لامیر المؤمنین حرما و هو الکوفه و لنا حرما و هو قم و ستدفن فیہ امرأه من ولدی تسمى فاطمه من زارها وجبت له الجنة قال علیه السلام ذلک و لم تحمل بموسی امّه؛ (31) برای خدا حرمی است و آن مکه است و برای پیامبر صلی الله علیه و آله حرمی است و آن مدینه است و برای امیر المؤمنین علیه السلام حرمی

است و آن کوفه است و برای ما اهل بیت حرمی است و آن قم است و زود باشد دفن شود در آن زنی از فرزندان من که اسم او فاطمه است. هر کس او را زیارت کند و در حق او عارف باشد، بهشت برای او واجب است. و این خبر را زمانی امام صادق علیه السلام فرموده که هنوز مادرش به او حمله نشده بود.»

قطعاً برای زیارت انسانهای عادی بهشت واجب نمی شود و آن هم از سه امام معصوم به همین مضمون باشد. از این روایات صحیح و معتبر که در فضیلت زیارت آن جناب رسیده، به روشنی استفاده می شود که مقامات معنوی فاطمه معصومه علیها السلام همان مقامات بندگان حقیقی و خالص خداوند است نظیر مقاماتی که اولیای معصوم الهی دارند.

۴. مقام عظمای شفاعت

از اموری که دلالت می کند بر علو مقام و مرتبت بسیار بلند آن حضرت نزد خداوند متعال و اینکه ایشان در مرتبه معصومین علیهم السلام است، این است که خداوند مقام شفاعت را به آن حضرت کرامت کرده است که تمام شیعیان به شفاعت ایشان وارد بهشت و کرامت الهی می شوند.

محدث قمی رحمه الله در شرح حال آن حضرت به نقل از کتاب «مجالس المؤمنین» قاضی نورالله شوشتری شهید روایت کرده که امام صادق فرمودند: «از برای خدا حرمی است و آن مکه مکرمه است و از برای رسول خدا صلی الله علیه و آله حرمی است و آن مدینه است و از برای امیرالمؤمنین علیه السلام حرمی است و آن کوفه است. آگاه باش که حرم من و حرم اولاد من در قم است. آگاه باش قم کوفه صغیره است و همانا برای بهشت هشت در است که سه در آنجا به سوی قم باز می شود و وفات کند در قم زنی که از اولاد من است. نام او فاطمه دختر موسی بن جعفر علیهما السلام است که داخل بهشت می شوند به سبب شفاعت او جمیع شیعیان من در بهشت». (32)

و نیز بر مقام شفاعت آن حضرت دلالت می کند آن جمله شریفه ای که در زیارت نامه آن حضرت رسیده است که زائر از ایشان درخواست می کند: «یا فاطمه اشفعی لی فی الجنّه فانّ لک عند الله شأن من الشأن»؛ (33) ای فاطمه! برای من شفاعت کن در بهشت؛ زیرا برای توست در نزد خداوند مقام بسیار بزرگ و با عظمت». کلمه شأن برای تفخیم و عظمت آن حضرت آمده است.

باید گفت مقام منیع شفاعت خصوصاً شفاعت گسترده ای که تمام شیعیان از اولین و آخرین از آن بهره مند شوند، مقامی نیست که به همه کس جز

معصومین علیهم السلام داده شود. بلکه این مقام که خداوند منان به این بانوی بزرگ عنایت کرده است، مقام ویژه ای است و غیر از شفاعتی است که ممکن است بعضی از مؤمنان راستین دارای شفاعت محدودی باشند. دلیل بر این مطلب این است که در روایت سابق آمده است که تمام شیعیان به شفاعت او وارد بهشت می شوند. نه یک عده خاصی از آنها و نیز دلالت بر این مطلب دارد جمله ای که در زیارت آن حضرت رسیده است.

۵. وجود فضایل نفسانی و ملکات فاضله

از دیگر دلایل عظمت روحی و مقامات معنوی و اینکه آن بزرگوار از جمله مقربین است، وجود اخلاق حسنه و صفات جمیله، مانند: صبر و تحمل و استقامت در راه خدا و رضا به رضای الهی و تسلیم در مقابل قضا و قدر الهی است که ایشان در طول عمر کوتاه خود به این صفات و نظائر آنها مشهور بوده اند.

محراب
کانال محتوای راهبری برنامه های تبلیغی

در ابتدا، همه فرزندان شریف امام موسی علیه السلام به ظلمها و فشارهایی مبتلا شدند که از ناحیه دشمنان، مانند: خلفای بنی عباس بر آنان وارد شد و مهم تر از همه زندانی شدن امام موسی علیه السلام توسط هارون در مدت طولانی است که همه فرزندان آن حضرت از فراق و دوری و مصیبت پدرشان

در رنج شدید بودند. و از همه بالاتر مصیبت شهادت آن حضرت در زندان بغداد توسط عمال هارون الرشید است و بعد از آن، حکومت فرزندش مأمون است که بسیار شخص زیرک و شیطانی بوده است و در زمان او فرزندان موسی بن جعفر علیهما السلام تبعید و در بلاد اسلامی منتشر شدند و عده زیادی به شهادت رسیدند. مانند: احمد بن موسی شاه چراغ علیه السلام و برادران و برادرزادگان آن حضرت که هر کدام داستان غم انگیزی دارند.

و از مصایب مهم، هجرت اجباری بزرگ این خاندان، امام رضا علیه السلام بوده است که هر یک از این امور برای حضرت معصومه علیها السلام و فرزندان موسی بن جعفر علیهم السلام طاقت فرسا بوده است که آن بزرگواران به جان خریدند و برای رضای خدا صبر پیشه کردند و با این کار عظمت روحی و جلالت قدر اولاد امام کاظم علیه السلام برای همگان روشن گردید. و با تلاشهای خود و مجاهدتهای طاقت فرسا حقیقت اسلام و مذهب شیعه امامیه را حفظ و حراست کردند و شاهد آن هجرت مهم و غریبانه و ارتحال حضرت معصومه علیها السلام در شهر مقدس قم است که نشان دهنده فضایل نفسانی و صبر و استقامت آن مخدره جلیله است که به اختصار یادآوری می کنیم.

گرچه بر حسب ظاهر این هجرت به منظور دیدار با برادرش امام علی بن موسی الرضا علیه السلام که حتماً با عده ای از برادران و محارم صورت گرفته است، اما می تواند جنبه های سیاسی هم بر این هجرت مترتب بوده باشد و می تواند از یک جهت، به منظور پشتیبانی از ولایت عهدی امام رضا علیه السلام باشد و از جهت دیگر، افشای مکر و خدعه مأمون باشد؛ ولی قضا و قدر الهی بر این تعلق گرفته بود که آن بزرگوار در بین راه به عالم ملکوت ارتحال کند و به دیدار برادر نایل نیاید؛ چنان که نقل شده از امام رضا علیه السلام که به حضرت فاطمه معصومه علیها السلام خبر داده بودند که «تو قصد خراسان می کنی، لکن در ساوه که می رسی مریض خواهی شد و در قم وفات خواهی کرد».(34)

سبب آمدن حضرت فاطمه معصومه علیها السلام به قم

علامه مجلسی از تاریخ قم نقل کرده است و او از مشایخ اهل قم روایت کرده است که «چون مأمون حضرت امام رضا علیه السلام را در سال دویست هجری از مدینه به مرو طلبید، یک سال بعد از آن خواهرش حضرت فاطمه معصومه علیها السلام به جهت اشتیاق ملاقات برادرش از مدینه به جانب مرو حرکت کرد. وقتی که به ساوه رسید، مریضه شد. پرسید که از اینجا تا قم چه مقدار مسافت است؟ گفتند: ده فرسخ است. پس به خادم خود دستور داد: مرا به

جانب قم ببر! پس آن حضرت را به قم آوردند و در خانه موسی بن خزر بن سعد فرود آوردند و قول صحیح آن است که چون خبر آمدن آن مخدره به آل سعد رسید، همگی متفق شدند که به قصد آن حضرت بیرون روند و از آن حضرت درخواست نمایند تا به قم بیایند. پس در میان همه موسی بن خزر بر این امر تقدم جست. همین که به خدمت آن مکرمه رسید، مهار ناکه آن حضرت را گرفت و کشید تا وارد قم ساخت و در خانه خود آن سیده جلیله را منزل داد. پس آن حضرت مدت هفده روز در دنیا مکث نمود و به رحمت ایزدی پیوست. پس او را غسل دادند و کفن نمودند و در ارض بابلان که امروز روضه مقدسه آن جناب است و ملک موسی بن خزر بوده، به خاک سپردند.» (35)

نتیجه این تلاشها و مجاهدتها و ملکات فاضله

صاحب تاریخ قم گوید که «حدیث کرد مرا حسین بن علی بن بابویه از محمد بن الولید که چون فاطمه معصومه علیها السلام وفات کرد، او را غسل دادند و کفن کردند و حرکت دادند او را و بردند به بابلان و گذاشتند او را نزدیک سردابی که برای او کنده بودند. پس آل سعد با هم گفتگو کردند که کیست داخل سرداب شود و جنازه بی بی را دفن نماید. بعد از گفتگو رأی ایشان بر آن قرار گرفت که خادمی بود برای ایشان که در نهایت پیروی، و نامش قادر

بود و مرد صالحی بوده، او متصدی دفن شود. چون فرستادند عقب آن شیخ صالح، دیدند دو نفر سوار که دهان خود را بسته بودند به لثام به تعجیل تمام از جانب رمله یعنی ریگزار پیدا شدند و نماز بر آن مخدره خواندند و داخل سرداب شدند و او را دفن کردند و بیرون آمدند و سوار شدند و رفتند و کسی نفهمید که اینان چه کسی بودند». (36)

این جریان نشان دهنده اوج کمال و تقرب آن حضرت به خداوند متعال است؛ چون این سیده جلیله که در شهر غربت از دنیا رفته و محرمی نداشته است که او را به خاک بسپارد، خداوند متعال کسانی که محرم بوده اند، فرستاد تا او را با این جلالت و عظمت دفن کنند و بر او نماز بخوانند و لذا احتمال قوی دارد حضرت رضا و حضرت جواد الائمه علیهما السلام با طی الارض آمدند و ایشان را دفن کردند.

و نیز این جریان که صاحب تاریخ قم از طریق صحیح نقل کرده است، از نوادر تاریخ است. باید گفت حضرت فاطمه معصومه علیها السلام نمونه ای از صاحبان عصمت است، مانند امامان معصوم که متکفل دفن و نماز آنان حجتای الهی بوده اند. آن سیده جلیله هم این گونه بوده است و جای تعجب نیست؛ زیرا آن حضرت، فاطمه دوم است و نمونه کاملی از جده اش فاطمه زهرا علیها

السلام دختر بزرگوار پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله است که عالی ترین مقام عصمت را داراست و لذا ملقب شده به فاطمه معصومه علیها السلام؛ چنان که درباره ایشان روایت شده است که امام رضا علیه السلام فرموده است:

«من زار المعصومه بقم کمن زارنی؛ (37) هر کس معصومه را در قم زیارت کند، مرا زیارت کرده است»

شهرت آن سیده جلیله به لقب معصومه در میان مسلمانان و اهل تاریخ و حدیث بی جهت نیست، بلکه متناسب با مقام بلند عصمت است که آن بانوی بزرگ تاریخ دارا بوده است و هیچ گونه تعجیبی در مطلب نیست؛ چون در جای خودش ثابت شده است که مقام عصمت اختصاصی به پیامبر و امام ندارد، بلکه مردان و زنان دیگری هم به این مقام بلند نایل آمده اند، مانند: حضرت مریم علیها السلام که خداوند شهادت به طهارت او داده است؛ چون همان گونه که گذشت، ملاک تقرب انسان است به مقام قرب الهی و رعایت تمام احکام و دستورات خدای متعال که از راه ریاضت و مجاهدت در راه خدا به دست می آید.

و این بانوی بزرگ اسلام نمونه کامل زهد و تقوی و عفاف و عبادت و دعا و راز و نیاز با خداوند متعال بوده است. حتی دوران کوتاهی که در قم در حال

حیات بوده اند، عبادت او زبان زد عام و خاص است و محراب عبادت ایشان در خانه موسی بن خزرج که در محله میدان میر واقع است، شاهی است بر این مدعی که بعد از چند قرن مورد طواف و زیارت ارادتمندان اهل بیت علیهم السلام است، در حالی که مدت اقامت ایشان در قم هفده روز یا شانزده روز بیشتر نبوده است و در این مدت علیله و مریضه بودند و مشغول معالجه و مداوا بودند و گفته اند مرد مؤمن عطاری داروهای حضرت فاطمه معصومه علیها السلام را مجانی می داده است.

یکی از علمای قم حکایت نمود از «عمده العلماء» شیخ محمد حسن قمی که «در محله چهارمردان بوده است که او نقل نموده که در قبرستان علی بن جعفر سنگ تاریخی پیدا شده بود و بر روی آن سنگ نوشته شده بود: این سنگ تاریخ آن عطاری است که داروهای دختر موسی بن جعفر را مجاناً داده است.» (38)

خلاصه با وجود آنکه آن مخدره علیله و بیمار بوده، مشغول عبادت پروردگار عالم بوده و محراب عبادتش در قم تا امروز موجود است و به همین حالت مشغول عبادت بود تا آن وقتی که ندای «یا ایتهما النفس المطمئنه» را اجابت نمود و دار فانی را وداع گفت و آخر الامر امید آن مظلومه معصومه مبدل به

نامیدی شد و به وصال برادر نرسید و در شهر غربت با دلی پر از غم و غصه وفات نمود. (39)

علت ازدواج نکردن حضرت معصومه علیها السلام

اگر چه امر ازدواج در اسلام امری مهم و مستحب مؤکد است و یا واجب، اما در ازدواج مراعات کفایت هم شرط است. اگر در شرح حال آن مخدره آمده است که ایشان شوهر اختیار نکردند، علت آن این است که در میان شیعیان و فرزندان رسول خدا صلی الله علیه و آله و سادات کفوی و همتایی برای آن بزرگوار به هم نرسیده است.

در تاریخ قم آمده است که «چنین رسیده است که رضاییه دختران خود را به شوهر نمی دادند؛ زیرا کسی را که همسر و کفو ایشان بود، نمی یافتند و حضرت موسی بن جعفر علیه السلام دارای بیست و یک دختر بوده است هیچ یک شوهر نکرده اند و این مطلب در میان ایشان عادت شده بود و محمد بن علی بن موسی الرضا علیهم السلام در شهر مدینه ده ده وقف کرده است بر دختران و خواهران خود که شوهر نکرده اند و از ارتفاعات آن ده ها نصیب و قسط رضاییه ای که در قم ساکن بوده اند، از مدینه جهت ایشان می فرستادند.» (40)

۹. کرامات باهره آن حضرت

یکی دیگر از دلایل مقامات بلند معنوی حضرت فاطمه معصومه علیها السلام بروز کرامات باهره ای است که از سیده جلیله صادر شده است و این کرامات بسیار است و هر ساله از آن حضرت بروز می کند و این امری است که جای انکار ندارد و به حدّ تواتر رسیده است. ما در اینجا به عنوان نمونه یک داستان را می آوریم. یکی از خدام آستانه مبارکه به نام آقای سید حسین فرزند مرحوم آقا سید صفی چنین نقل کرد که «عموی من میرزا اسد الله بعد از آنکه پای او شقاقلوس بود، به حدی که انگشت های او سیاه شده بود و اطبا از معالجه او عاجز شده بودند و جراحان اتفاق بر این مطلب کرده بودند که باید پای او را برید که مرض بالاتر نرود و بنا گذارده بودند فردا پای عموی مرا ببرند تا آنکه خود میرزا اسدالله گفته بود حالا که بنا شده فردا پای مرا ببرند، پس امشب مرا ببرید در حرم دختر موسی بن جعفر علیهما السلام بگذارید. غلامی بود مبارک نام داشت او را به دوش کشید. او را برد وسط حرم مطهر حضرت معصومه علیها السلام گذارد و خدام درب حرم را بستند و در پای ضریح بنا کرد از درد نالیدن و فریاد زدن؛ به حدی که بعضی از خدام که پشت در بودند، خواب نرفتند. آنها از درد و ناله او تا نزدیک صبح صادق متأثر بودند. خدامی که پشت درب حرم بودند، دیدند که میرزا اسدالله صدا می زند و می گوید: درب حرم را باز کنید که حضرت مرا شفا داده است. خدام

برخاستند و در حرم را باز کردند، دیدند که میرزا اسد الله خوشحال و خندان است. او گفت: در عالم خواب دیدم زن مجله ای آمد به نزد من و فرمود: چه می شود تو را؟ عرض کردم که این مرض پای مرا گرفته و مرا عاجز کرده یا شفا و یا مرگ از خدا می خواهم. آن زن مجله گوشه مقنعه خود را بر روی پای من چندین دفعه مالید و فرمودند: شفا دادیم تو را. عرض کردم: شما کیستید؟ فرمود: مرا نمی شناسی و حال آنکه نوکری مرا می کنی! من فاطمه دختر موسی بن جعفر می باشم. بعد از بیدار شدن، قدری پنبه دیده بود در نزد خود. آن پنبه را برداشته بود و به هر مریضی ذره ای از آن پنبه می داد که بمالد به موضع درد، شفا می یافت و آن پنبه در خانه بود تا آن وقتی که سیلاب آمد آن را خراب کرد، آن پنبه از بین رفت و دیگر او را پیدا نکردیم». (41)

روشن است که این یک نمونه ای است از صدها کرامات آن مخدره که در هر زمان و در هر سال از آن بزرگ صادر می شود و هیچ کس در آن شکی ندارد و در مقام استقصای آنها نیستیم؛ چون خود یک مقاله مستقلى را می طلبد. فقط منظور ما این است که کسی که این معجزات و کرامات از او صادر شود، قطعاً از اولیای خدا و صاحب مقامات عالیه معنوی در حدّ معصومین است که در اثر قرب الهی دعای او مستجاب است و خدای متعال او را واسطه فیض خود قرار داده است؛ همان گونه ای که امامان ما علیهم السلام این چنین

بودند و از جمله این بزرگان حضرت فاطمه معصومه علیها السلام دختر امام موسی بن جعفر علیهما السلام است که تمام شیعیان عالم خاصه شیعیان ایران و بالاخص ساکنین جوار قبرش از فیض او بهره های فراوانی برده و می برند. خداوند ما را قدردان زیارت آن حضرت قرار دهد و از شفاعت او و اجدادش محروم نفرماید! و الحمدلله اولاً و آخراً.

نوشته : علی محامد یزدی

پی نوشت:

- 1) سوره شوری: 42، آیه 23.
- 2) المحجّه البیضاء « ملا محسن فیض کاشانی، ج 8، ص 5.
- 3) مفاتیح الجنان « زیارت عاشورا.
- 4) همان، زیارت حضرت معصومه علیها السلام.
- 5) همان، زیارت عاشورا.
- 6) شفاء الصدور فی شرح زیارت العاشورا، میرزا ابوالفضل تهرانی، ص 213.
- 7) دلائل الامامه « محمد بن جریر الطبری، ص 209.

- 8) ر.ک: «وسيله المعصوميه» مير ابوطالب حسينى، ص 65.
- 9) تاريخ قم» ص 221.
- 10) سوره قمر: 54، آيه 54 و 55.
- 11) سوره نحل: 16، آيه 97.
- 12) سوره آل عمران: 3، آيه 42.
- 13) سوره تحريم: 66، آيه 11.
- 14) ر.ک: «مجمع البيان» فضل بن حسن طبرسى، ج 10، ص 319.
- 15) بحار الانوار» ج 8، ص 178.
- 16) مجمع البيان» ج 10، ص 320.
- 17) بحار الانوار» ج 37، ص 84.
- 18) همان، ج 45، ص 164.
- 19) ناسخ التواريخ» ج 7، ص 336.
- 20) نهج البلاغه» خطبه 1.
- 21) احقاق الحق» ج 6، ص 282.
- 22) همان.

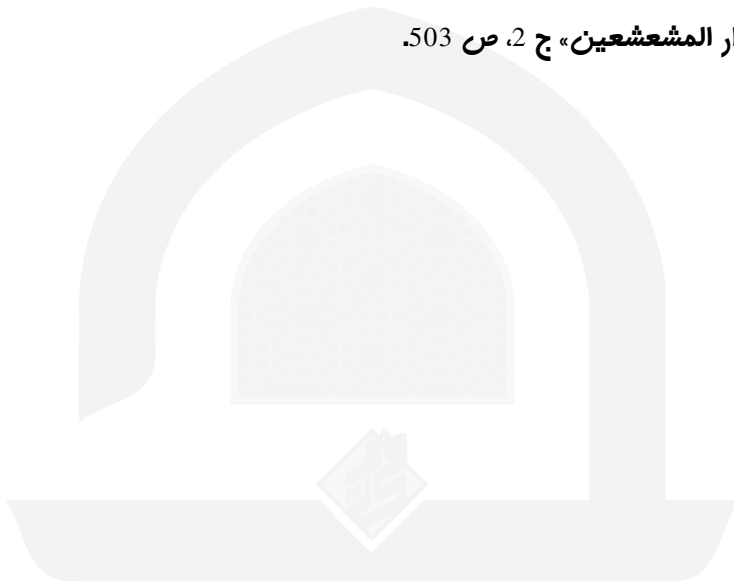
- (23) الامالی « شیخ صدوق، ص 82.
- (24) الفوائد الرضویه « شیخ عباس قمی، ص 379.
- (25) سوره نحل: 16، آیه 97.
- (26) مفاتیح الجنان « زیارت حضرت معصومه علیها السلام.
- (27) بحار الانوار « ج 102، ص 265؛ «عیون اخبار الرضا علیه السلام» ج 2، ص 267؛ «ثواب الاعمال» ص 89.
- (28) کامل الزیارات « ص 324.
- (29) همان مصادر.
- (30) بحار الانوار « ج 102، ص 266.
- (31) همان، ص 267.
- (32) منتهی الآمال « شیخ عباس قمی، ج 2، ص 243.
- (33) مفاتیح الجنان « زیارت حضرت معصومه علیها السلام.
- (34) انوار المشعشعین « شیخ حسین نائینی کچوئی، ج 2، ص 276.
- (35) منتهی الآمال « ج 2، ص 242.
- (36) همان.
- (37) ریاحین الشریعه « شیخ ذبیح الله محلاتی، ج 5، ص 35.

38) انوار المشعشعين» ج 2، ص 277.

39) همان.

40) منتهی الآمال» ج 2، ص 243، به نقل از «تاریخ قم» ص 221.

41) انوار المشعشعين» ج 2، ص 503.

محراب

کانال محتوای راهبری برنامه های تبلیغی